

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden af Melchior (CD) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om nyhedsformidlingen i Danmarks Radio [af Grethe Fenger Møller (KF) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 102. Fremsat 25/4 79).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Forslaget er omtrent enslydende med det beslutningsforslag, som fru Grethe Fenger Møller fremsatte den 13. januar 1978 i anledning af den daværende konflikt i Danmarks Radios sportsredaktion.

Ud fra forløbet af denne konflikt har Danmarks Radio arbejdet videre med spørgsmålet om en forbedret sikring af nyhedstjenesten i konfliktsituationer.

Den nu overståede konflikt er med undtagelse af en radioavis, der ikke opfyldte vilkårene, afviklet i overensstemmelse med den aftale af 8. januar 1979, som af Danmarks Radios samarbejdsudvalg er indgået om sikring af nyhedstjeneste under konflikter.

Ifølge denne aftale, der afløser en tidligere om en ret begrænset nyhedstjeneste eller nødnyhedstjeneste i konfliktsituationer, sikrer samarbejdsudvalget det nødvendige program- og teknikmandskab til at udsende en reduceret nyhedstjeneste i radio og TV i konfliktsituationer med normale nyhedskriterier, nemlig for radioudsendelser af 5 minutters varighed kl. 7, kl. 12, kl. 18.30 og kl. 24 og for TV's vedkommende kl. 19.30, ligeledes af en varighed på 5 minutter.

Aftalen har altså en lidt anden karakter end den, der nævnes i bemærkningerne til beslutningsforslaget, hvor der tales om en ret for Danmarks Radios ledelse – og kun i me-

get begrænset omfang – til at bringe nyhedsudsendelser.

I bemærkningerne til beslutningsforslaget udtrykkes der frygt for, at vi vil opleve lignende aktioner i fremtiden. Tiden har vist, at frygten er begrundet, og at der kan forekomme overenskomststridige arbejdsnedlæggelser i Danmarks Radio med mellemrum. Det kan også jeg beklage, men i den henseende adskiller Danmarks Radio sig ikke fra det øvrige samfund. Hverken driftsledelsen eller regeringen kan give garantier for, at nyhedstjenesten i Danmarks Radio under alle forhold fungerer helt normalt og uforstyrret.

Arbejdsnedlæggelser i Danmarks Radio er belagt med de samme sanktioner, som finder anvendelse på andre arbejdspladser. Og jeg vil gerne understrege, at jeg ikke tror på nytten af at indføre specielt skærpede forholdsregler i tilfælde af konflikter i Danmarks Radio.

Birte Weiss (S):

Forslaget er jo en gammel kending fra de konservative. Baggrunden for dets opståen er også nogenlunde den samme som sidst, nemlig at der har været et brud i den kontinuerlige nyhedsformidling i Danmarks Radio.

Det er i øvrigt de to eneste større arbejdsnedlæggelser, der har været i Danmarks Radio siden konflikten i 1973, da alle personalegrupper strejkede i forbindelse med fristilingsordningen som led i besparelsesforsøg. De øvrige arbejdsnedlæggelser har været ganske få og ganske kortvarige, så det er næppe problemets omfang, der kan have givet anledning til dette beslutningsforslag. Jeg har i hvert fald forstået det på den måde, at det nok så meget er det principielle i problemet, der interesserer det konservative folkeparti.

Jeg skal derfor starte med at erklære mig enig i, at et statsmonopol har en ekstra forpligtelse til at sikre nyhedsformidlingen. Det synspunkt deles tilsyneladende også af Danmarks Radios medarbejdere; ellers var de næppe gået med til at lave en aftale med driftsledelsen, som ikke blot sikrer nyhedsformidling under overenskomststridige arbejdsnedlæggelser, men også under overenskomstmæssige arbejdsnedlæggelser. Det vil sige, at Danmarks Radios medarbejdere så at sige har givet afkald på deres strejkeret i det

[Birte Weiss]

omfang, aftalen nævner det, det vil sige fire 5-minutters radioavis og én 5-minutters TV-avis i døgnnet.

Baggrunden for beslutningsforslaget i dag er altså en anden, end dengang det konservative folkeparti sidst var ude for godt og vel et år siden.

De tidligere – og det erkender jeg – lidt upræcise regler, der var for nødnyhedstjenesten, er nu blevet afløst af en fast ordning for reduceret nyhedstjeneste i begge medier, som bygger på en helt normal udvælgelse af stoffet, altså på normale nyhedskriterier. Det vil sige, at parterne i Danmarks Radio allerede nu i praksis er kommet kravet om en bedre nyhedsdækning i konfliktsituationer i møde. Ved den netop overståede konflikt, som kulturministeren jo nævnte, er det vores opfattelse, at nyhedsordningen egentlig fungerede – og det var jo første gang, den gjorde det – ganske fornuftigt og til alle tre parter nogenlunde tilfredshed.

Når jeg siger alle tre parter, er det, fordi de konservative jo har ret i, at der findes en tredje part, nemlig lytterne og seerne. De er som før sagt nu bedre stillet, end de var før nyordningen, og jeg synes nok, det er, om jeg så må sige, lige lovlig emsigt, når de konservative som det væsentligste argument for allerede nu, 3 måneder efter, at ændre ved denne nye ordning, er, at man ikke kan være helt sikker på, at de faglige organisationer i fremtiden vil leve op til den aftale, som de selv har lavet efter mange og lange, indgående forhandlinger. Det synes jeg ærligt talt er lige lovlig emsigt.

Jeg kan ikke finde belæg for en sådan frygt, og jeg opfordrer til, at vi i stedet lader nyordningen få lov til at fungere og vise sin duelighed i praksis.

Jeg forstår også på bemærkningerne til beslutningsforslaget, at man i stedet vil anvende de faste, tjenestemandsansatte medarbejdere i konfliktsituationer. Det kan umiddelbart lyde meget praktisk og bestikkende, men det er næppe særlig gennemtænkt, for en udseendelse bliver jo til i et samarbejde imellem journalister og teknikere og de særlige programafviklere. Teknikerne er normalt ikke tjenestemandsansatte, og alene derved vil der opstå en flaskehals i nyhedsformidlingen.

Jeg vil minde det konservative folkeparti om, at udviklingen i Danmarks Radio ud fra

ønsker om at sikre en større fleksibilitet – og det er jo også en kreativ arbejdsplads, hvor der er brug for fleksibilitet i det daglige – i de sidste år er gået i retning af flere overenskomstansættelser og færre tjenestemandstillinger. Det er en udvikling, som vi finder principielt rigtig, og som vi ønsker forsat.

Hermed må det vist stå klart, at vi afviser det konservative forslag.

Voigt (FP):

Som både ministeren og fru Birte Weiss sagde, er dette jo en næsten enslydende gennemførelse af forslaget fra 13. januar 1978 – der er vist kun et enkelt ord til forskel – og jeg skal derfor nøjes med at bringe nogle citater fra den forhandling, der fandt sted den 31. januar 1978. Her sagde ministeren for kulturelle anliggender (Folketingstidende 1977-78, sp. 5468): »Meningen med de love, folketinget giver, er, at de skal efterleves, og fungerer nyhedsformidlingen ikke, opfylder Danmarks Radio altså ikke sin opgave. Jeg er enig med forslagsstillerne om, at det er en situation, vi må se på med alvor, ikke blot ud fra det formelle synspunkt, at love skal overholdes, men i høj grad også ud fra det reelle synspunkt, at nyhedsformidlingen er en af demokratiets grundpiller.«

Den socialdemokratiske ordfører, fru Dorte Bennedsen, sagde (sammesteds, sp. 5470): »Jeg kan være enig med forslagsstillerne i, at det er Danmarks Radios opgave at sørge for, at nyhedsformidlingen fungerer.«

Fru Nathalie Lind fra venstre sagde (sammesteds, sp. 5472): »Venstre er enig i, at det ikke kan tolereres, at Danmarks Radios nyhedsformidling ikke fungerer, især i betragtning af Danmarks Radios stilling som monopolinstitution.«

Hr. Niels Helveg Petersen fra det radikale venstre sagde (sammesteds, sp. 5476): »Konfliktsikring, sikring af nyhedsformidling under konfliktsituationer i Danmarks Radio, anser vi for at være et væsentligt problem. Det er nødvendigt, at der findes klare retningslinjer. Det vil være til gavn både for medarbejderne, for offentligheden og for radioens ledelse, at sådanne findes . . .«

Hr. Chr. Christensen fra kristeligt folkeparti sagde (sammesteds, sp. 5477): »Den nu overståede arbejdsnedlæggelse i Danmarks Radios sportsafdeling var efter vor opfattelse

[Voigt]

en hindring af nyhedsformidlingen, som befolkningen ikke kan være tjent med«.

Også fremskridtspartiets ordfører, hr. Voigt, sagde noget begavet. Han sagde (sammesteds, sp. 5471): »... vi kan naturligvis alligevel støtte forslaget ... Men når forslagsstillerne så i bemærkningerne skriver, at det eventuelt skulle ske ved flere tjenestemandsansættelser, så må vil naturligvis gå imod dette. Der er mange andre, mere rimelige måder at sikre betjeningen af nyhedsmedierne på end ved tjenestemandsansættelser«.

Hr. Voigt sluttede sit indlæg med at sige (sammesteds, sp. 5472): »Det er trist, at vi har denne situation. Den kunne være undgået, hvis vi havde fået brudt Danmarks Radios monopol«.

Jeg er naturligvis helt enig med hr. Voigt i de synspunkter, han dengang gav udtryk for, og jeg er helt enig i det, de ordførere, jeg her har citeret, gav udtryk for, især med fru Nathalie Linds synspunkter; det er ikke sikkert, jeg er enig med det, som hr. Johan Philipsen siger i dag.

Hvis det var sådan, at vi kunne tro på det, der blev sagt her for godt et år siden, havde vi jo ikke haft den situation, vi har i dag, for da var der jo flertal for, at vi skulle sikre nyhedsformidlingen i Danmarks Radio. Men lad os nu se; venstre skifter jo mening lige så tit, som vi andre skifter skjorte, så det er jo ikke sikkert, vi får en sådan sikring af nyhedsformidlingen.

Jeg skal vende tilbage til nogle flere generelle synspunkter under den af hr. Erhard Jakobsen fremsatte forespørgsel.

Johan Philipsen (V):

Jeg kan nu forstå, at forespørgslen under den næste sag på dagsordenen bliver taget tilbage, og derfor skal jeg tillade mig at komme med nogle generelle betragtninger herom sammen med det forslag til folketingsbeslutning, som de konservative har fremsat. De aftaler, der er truffet imellem Danmarks Radio på den ene side og de ansattes organisationer på den anden, må efter min opfattelse betragtes ud fra den samme synsvinkel som det almindelige arbejdsmarked. Den eneste forskel, der er, er, at Danmarks Radio med organisationerne har truffet aftale om en såkaldt nødnyhedstjeneste. Den sidste aftale på dette område er i øvrigt af relativ ny dato.

Aftalen fik sin start ved den arbejdsnedlæggelse, som journalistgruppen ved Danmarks Radio gennemførte for kort tid siden, og det er vel rigtigst at føje til, at nødnyhedstjenesten fik en slingrende start, men i øvrigt blev gennemført stort set i henhold til aftalen. Men det siger sig selv, at en nyhedstjeneste af den art kun kan være acceptabel i en meget kort periode. Med en analogislutning til forholdene på det almindelige arbejdsmarked vil en fortsat nægtelse af det arbejde, der er truffet aftale om mellem parterne, på et eller andet tidspunkt medføre, at arbejdet vil blive stillet frit, og i denne situation ville Danmarks Radios driftsledelse blive stillet over for opgaven at få en bedre løsning.

Det er ikke min opgave – slet ikke ved denne lejlighed – uden for den driftsledelse, som jeg for tiden er medlem af, at skitsere indholdet af en eventuel løsning, men det er min sikre opfattelse, at journalister og eventuelt også andre ikke vil af med en god arbejdsplads, når det kommer til stykket.

Så bliver jeg nødt til at henvende mig nogenlunde direkte til hr. Voigt. Jeg beder hr. Voigt og andre lægge mærke til min formulering: man kan slutte analogt fra forholdene til det almindelige arbejdsmarked, hvor vi kender den såkaldte første fase, der er bodfri, den anden fase, hvor de får bod og bliver pålagt at gå i arbejde igen, og den tredje fase, hvor arbejdet bliver stillet frit, det vil altså sige, at de pågældende ikke længere er ansat i Danmarks Radio. Det er om den situation, jeg siger, det ikke er min opgave – og slet ikke ved denne lejlighed – at skitsere indholdet af en eventuel løsning. Men denne fase har vi endnu ikke nået i Danmarks Radio, og det er min bestemte opfattelse, at vi aldrig når den, for de pågældende ved godt, hvad den såkaldte tredje fase ville indebære: genansættelse af nogle, men ikke af alle, jo selvfølgelig af dem, ledelsen måtte ønske at genantage.

Så har jeg nogle få bemærkninger til de bemærkninger, de konservative har ledsaget deres beslutningsforslag med. Det fremgår ikke klart, hvad de konservative tænker sig. De tænker sig da forhåbentlig ikke, at der skal ansættes så mange journalister som tjenestemænd i Danmarks Radio, at de kan varetage en ganske almindelig nyhedstjeneste. Hvis de konservative tænker sig det, vil jeg absolut være modstander af det, for un-

[Johan Philipsen]

der den debat, vi i øvrigt fører med hensyn til, om vi skal have en monopolradio eller ej, er det min bestemte opfattelse, at vi ikke har noget behov for at binde os til flere personer, end vi har i øjeblikket. Det kan vi måske få at vide, når de konservative senere får ordet, men jeg vil gerne have sagt, at set med mine synspunkter er der i hvert fald én ting, vi ikke har behov for, og det er at have flere tjenestemænd i Danmarks Radio.

Så håber jeg i øvrigt også, hr. Voigt har forstået rækkevidden og dybden af de betragtninger, jeg er kommet med, som på dette område i øvrigt er nok så skrapple.

Erhard Jakobsen (CD):

Må jeg begynde med at delagtiggøre tingets medlemmer i en glædelig ting. Jeg agter under denne ørdførertale at sige nogle af de ting, vi ville have sagt under den forespørgselsdebat, der skulle følge herefter, sådan at man altså kan blive fri for at tilbringe resten af aftenen her. De hører naturligt hjemme her, for her opfordres regeringen til at gøre noget, og vi spørger, hvad regeringen vil gøre. Det kan man ikke behandle i to særskilte punkter. Det skal man efter forretningsordenen, det bøjer jeg mig for, men derfor synes jeg, vi skal hjælpe lidt med til at gøre det bekvemt både for ministre og for medlemmer.

Jeg vil gerne gå direkte ind i det og sige, at jeg synes, man i behandlingen af dette tema overser én ting: det er ikke bare nyhedsformidlingen, det drejer sig om; der er en anden ting, som Danmarks Radio har om ikke ligefrem monopol på, så næsten monopol på, og det er at formidle de politiske partiers kontakt ud til store kredse af befolkningen. Aviserne er der, og der er nogle læsere, der læser også det politiske stof, men Danmarks Radio er den store flade ud. Den kan nogle få journalister i Danmarks Radio forhindre samtlige politiske partier i at benytte. Det er ganske uforsvarligt.

Derfor indgår der i de overvejelser, vi har gjort os, og som vi i vor forespørgsel ville have bedt statsministeren om bare at tage op til overvejelse, følgende: Vi mener også, der skal være tjenestemænd til at tage sig af det, men ikke et stort antal. Det behøves ikke. Jeg ved fra forhandlinger i sin tid, at generaldirektøren for de danske statsbaner kunne

afgive en erkøring om, at man ikke kan standse Storebæltsfærgerne, fordi der er tjenestemænd til at sørge for, at driften med undtagelse af et par få færger kan opretholdes – man havde åbenbart glemt at tage tjenerne og rengøringspersonale i ed dengang. Noget lignende tænker vi på her. Man skal ikke finde sig i, at journalisterne opretholder, at de slet ikke vil have tjenestemænd ansat inden for nyhedsformidlingen. Man skal heller ikke finde sig i, at politikere skal være afskåret fra at komme i Danmarks Radio i en uge eller mere, fordi nogle journalister ikke vil spørge dem uforskkammet, eller hvad de ellers mener der er deres opgave. Det er her, vi mener statsministeren eller en anden bør tage initiativet og sige: nødforanstaltning, hvad er det? Ja, jeg skal bare henvise til udenrigsministeriets pressetjeneste. Det er ét organ. Udenrigsministeriets pressetjeneste sender os alle sammen, når vi er i udlandet, en glimrende kort information over, hvad der er sket. Det er rigtigt, vi ikke får at vide, hvordan det skal forstås, og hvordan vi bør opfatte det, hvem der har skylden, sådan som man elsker at gøre det i kommentarer i Danmarks Radio – det kan vi også godt undvære, det kan vi lave selv – men man får de nyheder, man har brug for. Det er sikkert ikke mange mennesker i udenrigsministeriet, der er beskæftiget med det. Jeg siger ikke, det skal være dem, der skal gøre det, men jeg peger på, at det altså kan gøres, uden at de konfliktende, jeg understreger ulovligt konfliktende, folk i Danmarks Radio har nogen indflydelse på det, og uden at de kan gøre noget ved det. Hvad angår kontakten til publikum, behøver generaldirektøren bare selv møde op og give den pågældende politiker ordet, så kan han udmærket selv varetage sine interesser og have kontakten med publikum. Man kunne f. eks. give de politiske partier samme udsendelsestid, afmålt selvfølgelig efter at det kun er én dag eller nogle dage, som de har i forbindelse med valg-situationer, sådan at ingen journalister ved Danmarks Radio har mulighed for at standse de to vigtige ting: 1) nyhedsformidlingen, 2) politikernes kontakt med deres vælgere. Hvis det er garanteret, sker der ikke spor ved, om ungdomsredaktionen skulle udeblive en dag mere eller mindre.

Ole Henriksen (SF):

[Ole Henriksen]

Jeg vil gerne sige til hr. Erhard Jakobsen, at det ikke bare er journalisterne, der formidler, at nyhederne går ud i æteren, der er også andre grupper, der skal tages i ed i hele det spil, der rides op, og som i øvrigt er et kendt forsøg på at få politiseret hele den virksomhed, der hedder Danmarks Radio, og få lagt ansvarsområdet herind. Det er klart, at det vil vi afvise også i dette tilfælde.

Vi kan heller ikke gå ind for det foreliggende forslag fra det konservative folkeparti. Der gives ingen anvisninger på, hvordan man skal føre det ud i livet, når man opfordrer regeringen til at sikre en normal nyhedsformidling, og jeg tror også, at der her ligesom under den foregående debat er tale om, at man på en eller anden måde vil stramme ind. Jeg tror ikke, man vil besætte Radiohuset med militær eller på anden måde, man kunne også skyde en journalist hver morgen ved daggry, indtil de gik i æteren igen. Jeg ved ikke, hvilke midler man efterhånden vil tage i anvendelse for at få løst disse konflikter, men det afgørende er, at man har lavet sine egne aftaler ude i Radiohuset, og de aftaler indgås nu altså én gang bedst mellem de parter, som er berørt i en konfliktsituation. I det øjeblik, tredjepart blander sig i det, kan det næsten kun blive dårligere. Hvis man ønsker at blande sig politisk i dette, risikerer man slet ikke at få nogen nødtjeneste. Jeg mener, det er en håndsrækning fra journalisterne side, at man får den nødtjeneste, og vi skal såmænd nok betids blive varslet om Barsebäckulykker eller andre ting over radioen, dér tror jeg ikke man har problemer. Derfor skal man ikke røre ved ledelsesstrukturen i Danmarks Radio, det tjener intet formål.

Men jeg vil gerne høre – nu drejer det sig jo både om det konservative folkepartis forslag og en snert af den forespørgselsdebat, som vi alligevel ikke får – hvad det konservative folkeparti selv har gjort i radiatorådet i anledning af nødtjenesten. De konservative sidder jo selv i ledelsen derinde, i programrådet, og jeg forstår, at også CD er repræsenteret i programrådet. Det ville være interessant at vide, hvordan man har løst sine egne problemer ved at gøre sig gældende i radiatorådet; dér, hvor beslutningerne tages.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Hr. Erhard Jakobsen sagde vist, at han ikke ville spille vores tid til ud på aftenen med behandling af den næste forespørgsel, det vil jeg kalde selverkendelse.

Men hvad angår det foreliggende dagsordenspunkt, nemlig beslutningsforslag nr. B 102, kommer det vel ikke som en overraskelse, at heller ikke kommunisterne kan medvirke til gennemførelsen heraf. Hvad henvisningen til radioens meningsmonopol angår, kan jeg i denne forbindelse ikke lade være med at minde om, at der netop i vort land er andre og ikke mindre indflydelsesrige meningsmonopoler, der for befolkningen udvælger, udformer og serverer de nyheder, der må sendes ud.

Som det fremgår af ministerens bemærkninger, foreligger der en aftale, som sikrer nødudsendelser, mens der aktioneres, og såvel medarbejderne som driftsledelsen er tilfredse med denne aftale. Den konflikt, som nok danner baggrund for forslaget fremsættelse, gav vist ikke anledning til, at befolkningen blev unddraget oplysninger, der ikke udmærket kunne afvente konflikten afslutning; jeg vil bede forslagsstilleren komme med blot tre eksempler på nyheder, vi gik glip af eller skulle vente nogle dage på at få serveret. Men uanset om det lykkes for ordføreren for forslagsstillerne at komme med sådanne eksempler, vil vi som sagt ikke kunne støtte forslaget.

Til slut vil jeg understrege, hvor få gange det egentlig sker, at medarbejderne føler sig foranlediget til at reagere med konflikt. Burde man ikke fra forslagsstillerens side snare være med til at skabe sådanne løn- og arbejdsvilkår på Danmarks Radio, at der slet ikke var grundlag for en afbrydelse af nyhedsstrømmen fra radio og TV, noget, man fra forslagsstillerens side åbenbart ikke mener vi kan leve foruden?

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg vil gerne takke hr. Erhard Jakobsen, fordi den programsatte forespørgsel tages tilbage. Jeg tror, vi inden for rammerne af denne behandling hver for sig har mulighed for at gøre de bemærkninger, vi skal.

Selv med god vilje kan jeg dårligt stemme for det konservative forslag, som det foreligger, for det er for upræcist til, at man rigtig ved, hvad det egentlig er, man stemmer for,

[Niels Helveg Petersen]

hvis man gjorde det. Hvordan skal regeringen sikre, hvad der står i dette forslag? Det er der ikke givet nogen anvisninger på.

Der er ét argument, der har været brugt her i debatten, som jeg ikke kan godkende, og det er denne aftale om nødtjenesten, i hvert fald ikke som den blev praktiseret under den seneste konflikt på Danmarks Radio. Jeg påhørte hin mindeværdige radioavis kl. 18.30, som ud over vejrudsigten kun indeholdt én eneste ting, nemlig en efterlysning af en mand fra Silkeborg; det var de eneste to ting. Det hele varede vel 30-45 sekunder. Det var nødtjenesten, men der var faktisk sket andre ting både i Danmark og i den øvrige verden den dag; nødtjenesteaftalen brød sammen. Derfor er det altså ikke noget endeligt svar. Hvis man i hvert fald fra medarbejdere og ledelsen i Danmarks Radio vil have, at vi her i folketing skal have tillid til, at denne nødtjeneste er, hvad den påberåber sig at være, nemlig en sikring af befolkningens dækning med de mest nødtørftige nyheder, er man nødt til ganske anderledes at sikre, at denne nødtjeneste kan fungere.

Den konflikt, der var i Danmarks Radio, udspillede sig efter min mening på et meget spinkelt grundlag. Jeg ønsker ikke at tage stilling til, om en journalist ved Danmarks Radio skal fastansættes; det har jeg ingen forudsætninger for, for jeg kender ikke vedkommende journalist. Det er muligt, han er dygtig, det er muligt, han ikke er det; det er muligt, han burde ansættes, og det er muligt, han ikke burde det. Det er ikke min sag, jeg kender ikke sagen. Men jeg vil sige, at efter alt hvad der foreligger om principielt konfliktindhold i denne sag, var medarbejdernes skridt ganske ude af takt med en rimelig reaktion. Det kan ikke være meningen, at svaret i et hvilket som helst fagpolitisk spørgsmål, der opstår mellem Danmarks Radios journalister og ledelsen, er: så er der sort skærm, eller så lukker vi for nyhedsstrømmen. Det er ikke nogen rimelig reaktion. Man er nødt til for Danmarks Radio som institution – og det gælder både medarbejdere og ledelse – at sikre sig, at alle de normale konflikter, der opstår på en arbejdsplads, som f. eks. denne om ansættelse og afskedigelse af medarbejdere kan løses på almindelig fredelig vis ved forhandling og ikke ved, at man trækker det store sværd af skeden hver gang og rammer befolkningens be-

tjening med nyheder. Jeg synes, det er for dårligt, at man ikke er i stand til mellem ledelse og medarbejdere at håndtere disse anliggender på en fornuftig måde, så vi undgår konflikterne. Jeg tror ikke, vi kan klare dette problem ved at foreskrive bestemte regler her i folketinget. Jeg tror, det kun kan klares ved, at ledelse og ansatte på denne virksomhed opfører sig fornuftigt i forhold til hinanden, og det er desværre ikke noget, man kan lovgive om.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg kan, nu da katten er sluppet ud af sækken, bekræfte, at det er rigtigt, at den sidste sag på dagsordenen udgår, da det er meddelt mig, at forespørgslen af forespørgerne er taget tilbage og dermed er bortfaldet.

Mølgaard (DR):

Ja, dermed er man jo i stand til at rose to parter, nemlig anmelderne af en forespørgsel for en proceduremæssig heldig fremgangsmåde og forslagsstillerne til det foreliggende forslag fra det konservative folkeparti for et kort forslag, hvormed dog ikke være sagt, at det er godt. Kommasætningen er korrekt, ikke ét komma er der i det, men ellers er der jo nok så mange krøller på denne sag, hvad der også i nogen grad kommer frem i forslagets bemærkninger.

Dette beslutningsforslag og for så vidt initiativet til den forespørgselsdebat, der var lagt op til i dag, kan godt minde om en passage i dette ting for en tre år siden, hvor justitsministeren blev spurgt af et medlem af tinget dengang og et medlem af tinget i dag, om vedkommende egentlig ikke måtte skønnes at have en så stor tilbøjelighed til forargelse på moralens vegne, at man måtte sige, at vedkommende vel egentlig havde det med fy-fy, som andre har det med tandbylder, nemlig at det var umuligt at holde tungen væk, når man kom ind på den slags emner.

Danmarks Radio er et yndet objekt i visse kredse til en forargelse i alle anledninger. Til daglig er vi vant til fra konservativ og centrum-demokratisk side at høre beskyldninger om, at udsendelserne i Danmarks Radio er ensidige, at de er manipulerende, kendsgerningsforvridende, ja, faktisk uhæderlige i nyhedsformidlingen. Man hører klager gang på gang over rød skærm, men så fik

[Mølgaard]

disse klagere pludselig deres vilje: de fik sort skærm konsekvent igennem et stykke tid, og minsandten om taknemligheden overhovedet kommer frem på ansigtet i den anledning, nej, man hører klager over den sorte skærm. Retsforbundet vil dybt beklage, at vi har haft sort skærm i nyhedsformidlingshenseende, men vi vil da sådan set også beklage, at man ikke har været taknemlig fra den side, hvor klagerne har været rettet over den røde skærm.

Der er mange årsager til, at der var konflikt i Danmarks Radio. Karakteren af konflikten er i øjeblikket til retlig bedømmelse ved den overenskomstsmæssigt fastlagte instans for den slags anliggender, nemlig ved en voldgiftsret, og jeg skal ikke kommentere det. Der er indtil videre grund til at indtage tavshed, indtil retten har talt, men der kan alligevel godt i anledning af det passede være grund til at minde om, at strejkevåbenet, som Holger Eriksen, tidligere socialdemokratisk – og man kan vel endda sige socialdemokratisk socialdemokratisk – medlem af dette ting har påpeget, at det meget vel kan sløves, hvis det bruges for ofte. Lige så vel som Georg Poulsens bemærkninger forleden dag ved 1. maj-talen om selvbesindelse og spekulationen på, hvem det i grunden er, man rammer ved en faglig aktion af denne karakter, kunne give grund til i en medarbejderkreds at lægge sig på sinde og overveje. Men der er også grund til, at andre i selvransagende øjemed vurderer realitetsårsagerne: der er grund til at vurdere også denne konflikt som en vis udløber af politiske pressionsforsøg. Der er ingen grund til her i folketinget at hive disse forsøg stærkt frem i rampelyset, men at de har været udøvet, er en kendsgerning, og alle, der måtte være modstandere af, at sådanne politiske pressionsforsøg udøves, må også vurdere, om sådanne pressionsforsøg får lettere eller sværere adgang til at få held med sig ved, at man laver en konflikt som den, man har set.

I de fleste konflikter de allerfleste steder gælder det, at der kan være behov for at appellere til den sunde fornuft, fordi interessefællesskabet i virkeligheden er langt stærkere som drivkraft end modsætningerne imellem dem, der konflikter.

Det skal også erkendes, at hvis vi ser væk fra medarbejdere, radiatoråd i almindelighed eller et flertal i radiatorådet og driftsledelse,

kan der også godt være en drivkraft i en ganske anden forstand, hvor grøftegravninger på en professionel konfliktskaben i stedet går hen og bliver drivmidlet. Specielt bliver det jo galt, hvis forskellige politiske bevægelser skal konkurrere om at appellere til de mest ureflekterede instinkter gående i retning af til enhver tid, uanset om skærmen er rød, sort, grøn eller gul, at beklage sig over skærmen som sådan.

Der er fraktioner i radiatorådet, som er politisk inficerede i en retning, hvor der er grund til at antage, at de netop ønsker en stærkere politisk styring. Ser vi på vore nabolande Tyskland og Frankrig, vil vi helt sikkert vide, at det er den modsatte vej, vi skal gå. Ser vi på nyhedsformidlingsinstitutionen, er det givet, at der netop dér er brug for at værges sig imod en politisk styring, og givet er det, at dette forslag må ses som et led i retning af en større grad af politisk styring end den, vi opnår ved en fornuftig køren videre ad de veje, man har forsøgt betrådt fra institutionen som en selvstændig institution betragtet.

Tyroll (VS):

Som tidligere kan VS selvfølgelig heller ikke nu medvirke til det forslag, der foreligger, men vil vende sig kraftigt imod det.

Det, der er realiteten, er jo ikke den, som vi har set hr. Erhard Jakobsen er kommet med rundt omkring i dagspressen, nemlig at det skulle være en lille klike rabiater journalister ved Danmarks Radio, der går rundt og sørger for, at der bliver lukket for nyhedsformidlingen. Tværtimod findes der en lille klike rabiater ledere, i hvert fald når man ser på den praksis, som har været udfoldet af Poul Ifversen, chef for Københavns Radio. Der er tale om, at der har været udøvet en af de mest rabiater og hårdhændede lederfunktioner, som man vel kan få øje på herhjemme for øjeblikket. Der er tale om, at denne chef i indstillingen om en ansættelse er gået uden om samråd og direkte til sin foresatte og har anmodet om, at den pågældende ikke blev ansat. Senere blev det pålagt ham, efter at tillidsrepræsentanten havde påtalt dette, at holde et sådant samråd. Under dette samråd har han udelukkende ladet medarbejderne afgive nogle generelle udtalelser, hvori de i øvrigt alle sammen gik ind for en ansættelse af den pågældende. Han konkluderede derefter

[Tyrol]

ter, at han ikke ville gå ind for en ansættelse og har foretaget sin indstilling efter sin egen holdning. Det er den politik, der har været ført. Hvis man ser på, hvad der er gået forud, kan man se, at der har været bestemte politiske formål med den aktivitet, der har været, idet man tidligere har forsøgt at forfølge den medarbejder, det drejer sig om. Han havde lavet en udsendelse om epoxy, som blev påtalt af et daværende radiatorrådsmedlem, Erik Andersen, direktør for Arbejdstilsynet. Den blev senere behandlet i radiatorådet, hvor man konkluderede, at man ikke kunne følge den advarsel, som man fra provinschefens side havde givet den pågældende medarbejder. Derefter henvendte medarbejderne sig så for at få trukket denne skriftlige advarsel tilbage. Det kunne ikke lade sig gøre, idet den pågældende provinschef, Gerhard Nielsen, ikke ville trække den tilbage.

Jeg har set tidligere, at centrum-demokraterne har været ude, når nogle medarbejdere skulle have forholdt sig lidt for trevnt til en tilrettevisning fra radiatorådet, men her glemte man altså af en eller anden årsag at påtale dette tilfælde. Det er i hvert fald åbenbart gået centrum-demokraternes næse forbi, at der har været et sådant hændelsesforløb. Det lod man altså passere.

Lige siden har der så været tale om en åbenbar forfølgelse af den pågældende medarbejder. Man har nærmest haft indtryk af, at hr. Poul Ifversen er blevet indmeldt i Aktiv Lytterkomité med det omfattende antal indsigelser, der er gjort over for det arbejde, som er udført af den pågældende medarbejder. Ingen af disse indsigelser er åbenbart blevet fulgt af nogen instanser eller i radiatorådet, men det har klart vist sig, at man var indstillet på at få sit magtmisbrug ført igennem og hindre, at denne medarbejder blev ansat. Der er altså ikke noget at sige den pågældende på, som skulle ansættes. Det har været kutyme – 200 fortilfælde – at man blev ansat efter en prøvetid, men det er altså blevet brudt i dette tilfælde. Alt i alt må man sige, at der her manifesterer sig klart nogle nye tendenser, nemlig at man åbenbart fra Aktiv Lytterkomiténs side har fået plantet nogle rabiate partisaner, som også andre bliver kaldt af centrum-demokraterne, når de udtaler sig om faglige aktiviteter, der bliver udfoldet rundt omkring. Her er åbenbart

nogle rabiate partisaner fra centrum-demokraterne eller fra Aktiv Lytterkomité, som skal have gennemført en ganske bestemt politisk holdning i det reportagearbejde, der foretages.

Jeg har ikke hørt nogen indsigelser imod det, vi har hørt om, at hr. Poul Ifversen i forbindelse med de aktioner, der har været omkring Todesgade-institutionen i den sorte firkant på Nørrebro, skriftligt til medarbejderne havde sagt, at man ikke måtte lave reportager fra området. Denne indskrænkning i en all round journalistisk virksomhed, som der var tale om her, og som altså skulle være noget af begrundelsen for, at man ikke kunne ansætte den pågældende medarbejder, har jeg ikke set nogen skride ind over for.

Alt i alt må man sige, at der her er tale om en politisk aktion fra konservativ og fra centrum-demokraternes side, fra borgerlig side, for at sikre en reaktionær nyhedsformidling og for at få frasorteret politiske meninger, som man ikke er enig i, og endda at få frasorteret oplysninger om aktioner, som pågår, aktioner, hvor forskellige forsøger at få markeret deres politiske interesser. Den slags skal holdes uden for nyhedsformidlingen.

Grethe Fenger Møller (KF):

Da vi i sidste folketingssamling drøftede nyhedsformidlingen i Danmarks Radio efter arbejdsnedlæggelsen i forbindelse med sportsjournalisternes protest mod at arbejde sammen med en ansat medarbejder, udtrykte jeg frygt for, at der ville komme gentagelsestilfælde; jeg kan henvise til Folketingstidende 1977–78, sp. 5480–5482. Jeg gav her begrundelsen for det konservative folkepartis fremsættelse af forslaget til folketingsbeslutning om at sikre nyhedsformidlingen i Danmarks Radio.

Når vi nu har fremsat et lignende forslag, skyldes det, at vores frygt har vist sig at være begrundet. Der har atter været en arbejdsnedlæggelse i Danmarks Radio, og årsagerne til arbejdsnedlæggelserne synes at blive mindre og mindre: der skal ikke meget til, før vreden koger op i journalistgruppen, og vreden finder så sin udløsning i, at folk går hjem.

Jeg skal naturligvis ikke her gå i detaljer i den sag, der gav anledning til den pågælden-

[Grethe Fønger Møller]

de arbejdsnedlæggelse. Det er en personsag, der burde kunne ordnes på normal vis, uden at andre end de involverede bliver berørt. Jeg kan dog ikke lade være med at udtrykke forundring over, at Danmarks Radio fungerer på den måde, at man gennem overenskomststridige konflikter kan fremtvinge et menneskes fortsatte forbliven i institutionen, selv om en afdelings ledelse efter ét års prøvetid har anset ham for at være uegnet til fastansættelse. Hvor lang tid forlanger journalistgruppen at folk skal prøveansættes i hvor mange afdelinger, før det er muligt at fastslå de pågældendes egnethed?

Det, som slår én i denne sag, er den proportionsforvridning, der er sket. Det er en urimelighed, at lyttere og seere skal afskæres fra at få den betjening, de har betalt for, fordi ledelsen for Danmarks Radio og journalistgruppen ikke kan finde ud af tingene gennem en forhandling. En afmægtig vrede skabes hos lyttere og seere. Hvorfor i alverden skal de undgælde for, at ganske få mennesker i egen følelse af magtfuldkommenhed skal demonstrere deres magt?

Vreden hos borgerne er så meget mere afmægtig, som de ikke har mulighed for at hente programmer andre steder fra. Der er kun dette ene monopol, Danmarks Radio, og i stedet for at skabe en ansvarsfølelse hos medarbejderne, en forpligtelse til at udkomme, hvad der så end sker, fjerner monopolet ansvaret. De personer, der deltager i de døgnlange faglige møder, ved jo, at foretagendet skal kunne fungere inden alt for længe igen, og kan de ikke få gennemført deres krav, sætter man bare trumf på, og så får man nok noget gennemført.

Det, vi egentlig ønsker os fra konservativ side, er en ophævelse af Danmarks Radios monopol. Det er naturligvis det eneste, der kan skabe kvalitet og kontinuitet i Danmarks Radio.

Jeg ved meget vel, at et sådant skridt ikke tages fra i dag til i morgen, det kan ikke gennemføres i denne folketingssamling og kan måske heller ikke let gennemføres med den regeringssammensætning, vi har i øjeblikket. Derfor er det, at det konservative folkeparti foreslår en metode til i det mindste at sikre en normal nyhedsformidling, da det er på dette område, befolkningen bliver snydt mest urimeligt og mest åbenbart.

De såkaldte nyhedsudsendelser, som man har sendt under konflikten i den sidste måned, er der ikke meget ved. Hr. Niels Helveg Petersen illustrerede det ganske rigtigt, idet han sagde, at man fik vejrmeldingen, og så fik man en enkelt efterlysning. Derudover fik vi talrige versioner af pausesignalet, og det var egentlig til både at le og græde over. Egentlig kan man ikke sige, at der er tale om nogen nyskabelse ved den aftale, der er indgået, og som ministeren mente kunne løse problemerne.

Selvfølgelig ved vi godt, at hvis der virkelig opstod en katastrofe, en virkelig nødsituation, kunne den udløse, at der kom andet og mere i udsendelserne, men det, vi ønsker at få sikret, er en ganske normal situation med en ganske normal nyhedsstrøm. Derfor mener vi, at tjenestemandsansatte skal sikre en normal nyhedsformidling i radio og TV. Det betyder, at der skal være et tilstrækkeligt antal af de ansatte, der er tjenestemænd, for disse kan naturligvis ikke strejke. Vi kan ikke regne med at få nyhedsudsendelser under en konflikt i den form, vi får dem i dag, men det er heller ikke det væsentlige. Det væsentlige er, at de tjenestemandsansatte ved radio og TV på grundlag af telegrammer fra ind- og udland, fra bureauer og gennem egne medarbejders indsats kan give lyttere og seere et rimeligt billede af døgnets begivenheder. Dette har lyttere og seere krav på, de betaler deres licens, de betaler for en vare, og det er alt for tit, denne vare udebliver.

Der har været en række ordførere, der har givet udtryk for deres positive holdning til vort forslag, og det vil jeg gerne sige tak for. Jeg synes også, at fru Birte Weiss på en meget positiv måde erkendte problemstillingen. Fru Birte Weiss erkendte, at når Danmarks Radio er et monopol, har dette monopol også en særlig forpligtelse til at sørge for en rimelig nyhedsformidling, og dette finder jeg meget positivt. Det er jo netop det, vi ønsker at slå fast med vores forslag.

Vi ønsker ikke, at man skal lave en nødnyhedsformidling, som svarer til den normaludsendelse, der bliver bragt. Det er ikke det, vi ønsker os. Hr. Johan Philipsen var inde på, om det, vi fra konservativ side ønskede os, var, at der skulle ansættes så mange tjenestemænd, at de kunne lave normale udsendelser. Nej, de skal bare kunne lave nogle udsendelser, som giver os mere end

[Grethe Fenger Møller]

vejrudsigten og efterlysninger, som giver os noget om de begivenheder i ind- og udland, der finder sted inden for døgnet.

Så sagde hr. Johan Philipsen, at han ville finde det betænkeligt, om man gik ind for at ansætte flere eller for mange tjenestemænd i Danmarks Radio i øjeblikket, fordi vi ville komme ind i nogle drøftelser om mono-
polet. Det synes jeg egentlig var ganske interessant, for det kunne måske tyde på, at der inden for venstre nu er ønsker om at få brudt mono-
polet Danmarks Radio. Så må man håbe på, at venstre kan presse eller inspirere soci-
aldemokratiet til også at se nødvendigheden af at bryde Danmarks Radios monopol.

Vi finder, det er afgørende, at man lige-
som gør noget ved dette problem, og jeg mener ikke, at de regler, vi har nu, og som mi-
nisteren ganske vist siger kun har virket i kort tid, har vist, at de fungerer. Vi kan ikke
nøjes med udsendelser af så kort varighed. Det, vi først og fremmest vil sige, er: vi må
bryde Danmarks Radios monopol.

Der er enkelte ordførere, som har forsøgt at gøre vort forslag til et spørgsmål om, at vi skulle drive en politisk hetz mod en enkelt medarbejder i Danmarks Radio. Det er ikke det, der har været vores ønske. Vi siger, at det er en personsag, som burde ordnes ad de almindelige kanaler. Derfor var jeg også glad for fru Birte Weiss' bemærkninger om, at det, vi lagde op til, var en drøftelse om prin-
cipperne, og det er den, vi gerne vil have. Det er vores håb, dels at vi kan få dette for-
slag vedtaget, dels at vi fra konservativ side får mulighed for i den kommende folketings-
samling at samarbejde med andre partier, der ønsker at bryde Danmarks Radios monopol, og det ser i hvert fald ud til, at der her i fol-
ketinget er en del partier, der dels ønsker at få brudt mono-
polet, dels, som hr. Niels Hel-
veg Petersen har forståelse for de problemer, som mono-
polet medfører. Derfor håber jeg, at vi kan følge denne sag op i næste folke-
tingssamling. Det konservative folkeparti skal nok tage initiativ til, at vi får et forslag, der kan medføre, at Danmarks Radios mo-
nopol bliver ophævet.

(Kort bemærkning).

Johan Philipsen (V):

I anledning af fru Grethe Fenger Møllers udtalelser om venstres mening om monopol

vil jeg sige, at sagen jo er den enkle, at vi gerne ser mono-
polet brudt, men jeg ser bare ingen mulighed for at finde de penge, der skal til for at bryde mono-
polet, for vi kommer op på nogle licenser, der er alt for høje. Hvis der var nogle, der kunne finde ½ mia kr., som ingen skulle betale, var sagen klar i morgen.

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Johan Philipsen, at vi kunne overveje, når vi bryder Dan-
marks Radios monopol, om vi ikke kunne skaffe nogle af pengene ved at indføre reklamer i en alternativ radio og TV.

(Kort bemærkning).

Johan Philipsen (V):

Den bedste underholdning jeg får i noget fjernsyn, er de tyske reklamer, der er meget stærkt bundet. Jeg er bare nødt til at bedrøve fru Grethe Fenger Møller med, at det forslår som en skrædder et vist sted med de beløb, der er tale om.

Jens Møller (KrF):

Jeg ved ikke hvad skrædderne har gjort, siden de skal drages ind i dette.

Jeg havde egentlig ikke tænkt at tage ordet under dette dagsordenspunkt, idet jeg mener, at dette punkt og det næste var så ens, at jeg ville samle mine bemærkninger under sidste punkt på dagsordenen. Det var derfor, jeg ikke var her på rette tidspunkt, det beder jeg undskyldte. Men da jeg nu hører, at sidste punkt er bortfaldet, må jeg jo se at komme med her for i det hele taget at komme med.

For mig at se er det problem, der behan-
des her i dag, et ret generelt problem, et pro-
blem, der ikke i og for sig kan samles speci-
elt om Danmarks Radio, men det er et gene-
relt problem for hele samfundet. Det, der er sket, er, at skal vi sige tolerancetærsklen er blevet lavere herhjemme. Man finder sig næ-
sten ikke i noget. Det gælder ikke bare i Danmarks Radio, det gælder alle vegne ude omkring. Man finder sig ikke i noget, før man begynder en arbejdsnedlæggelse, mange gange uden at forhandle først – det kan man gøre bagefter – og uden at tage hensyn til, hvem det går ud over, om det er arbejdsgive-

[Jens Møller]

ren, eller det er nogle af dem udenfor, som ikke har spor med det hele at gøre.

Den situation, vi er ved at komme ud i, minder på mange måder om det vilde vesten i sin tid. Jeg læste en del cowboybøger, da jeg var ung, jeg var meget glad for dem, og noget af det, der var typisk for den måde, man arbejdede på derude, var, at man skød først, og så stillede man spørgsmål bagefter; man tog det ikke så nøje, om det gik ud over »the innocent bystander«. Det er netop det, der sker i denne situation, at det går ud over de uskyldige, altså seere og lyttere f. eks. nu her, som ikke har spor med det hele at gøre, og man skyder først, altså går i strejke, eller hvad det nu er, faglige møder osv., og så kan man bagefter spørge, så kan man bagefter komme med forhandlingerne.

Se det, at denne tolerancetærskel er blevet så lav, har ført til, at man i masser af tilfælde kommer ud i, hvad andre mennesker, de, der ikke er indblandet i det, må betegne som proportionsforvrængning. Det mener jeg netop er typisk for den sag, man taler om her i dag, hvor man nedlægger arbejdet i en hel afdeling, hvorefter hele landet stort set må undvære nyhedsformidlingen gennem længere tid, fordi nogle mennesker er uenige om ansættelse af en person, der har været ansat på prøve. Den slags må dog kunne ordnes inden døre, så det ikke går ud over hele befolkningen. Det er et typisk eksempel på netop dette med tærsklen for tolerancen, der er blevet for lav. Man finder sig ikke i noget, uanset hvor meget det så måtte gå ud over andre mennesker, der ikke har noget med det at gøre.

I øvrigt er der jo en aftale, som skulle sikre nyhedsformidlingen, en aftale, som radiorådet har godkendt, og som er blevet lavet af driftsledelsen sammen med de ansatte derude, en aftale, som også sikrer en vis nyhedsformidling. Den gjorde det også under den sidste arbejdsnedlæggelse bortset fra en enkelt dag, hvor det svippede. Om den så er god nok, kan man diskutere, men der er altså en vis ordning her, og det er jo spørgsmålet, om det, vi trænger til nu, i virkeligheden ikke snarere er, at radiorådet prøver at gå videre med dette og gennem forhandlinger prøver at få den gjort bedre i stedet for at prøve at lovgive om det lige netop nu. Jeg er bange for, at det måske ville kunne gøre mere skade end gavn.

Men hovedpunktet i denne sag er for os det generelle, denne tolerancetærskel, der er blevet for lav, hvor man ikke tager hensyn til andre menneskers berettigede rettigheder. Det må vi have fat på.

Så talte hr. Johan Philipsen om, at han gerne ville være med til at bryde monoopolet, bare vi kunne skaffe pengene. Men det behøver ikke at koste noget. Vi har indleveret et forslag her i år, som har været til første behandling, som ganske klart bryder monoopolet, og som ikke koster noget ud over det, som det koster allerede nu. Så værsgo, her har man altså muligheden.

Birthe Weiss (S):

Jeg synes nu nok, at ordføreren for de konservative, fru Grethe Fenger Møller, overfortolkede min tilslutning til forslaget, eller rettere sagt, det kom til at lyde i den udlægning som en tilslutning til forslaget, og det fremgik ellers ganske klart, at det var der ikke tale om.

Det, der er tale om fra socialdemokratiets side, er, at vi siger, at vi erkender denne problemstillings eksistens, og så føjede jeg til, at det er ikke blot os, der erkender den, det er også Danmarks Radios medarbejdere, og det har fået dem til at indgå i en aftale, som i virkeligheden måske nok er det, som fru Grethe Fenger Møller nu en lille smule mystificerende efterlyser. Denne aftale, der allerede eksisterer, er lavet på en sådan måde, at det ikke blot er i tilfælde af overenskomststridige arbejdsnedlæggelser, men også i tilfælde af overenskomstmæssige arbejdsnedlæggelser, at journalisterne deltager i denne nyhedstjeneste. Jeg sagde også, at de derved i virkeligheden giver afkald på strejkeretten i den periode, hvor de producerer disse udsendelser – ikke nødnyhedstjenester, som der er mange der har kaldt det. Det er ikke det, der er tale om, men nogle reducerede nyhedsudsendelser.

Så vil jeg også godt lige sige til hr. Niels Helveg Petersen, der talte lidt om proportionsforvrængning, at jeg skal ikke tage stilling til, om der er tale om proportionsforvrængning i den seneste konflikt, men når det så blev føjet til, at det skal jo ikke være sådan, at man trækker det store sværd, hver eneste gang der er en lille bitte detalje, man ikke kan blive enig om, vil jeg godt lige minde

[Birthe Weiss]

om, hvad det egentlig er, vi taler om. Der har i 1970'erne været 4 egentlige strejker i Danmarks Radio plus nogle ganske enkelte tilfælde, der var ganske kortvarige, og jeg synes nok, at vi skal have den oplysning med, for at vi overhovedet får en rimelig ramme at diskutere disse ting i. Der er ikke tale om, at Danmarks Radios medarbejdere, hver eneste gang der er et eller andet, siger: nu laver vi sort skærm. 4 gange i dette årti har der været egentlig store konflikter; den længstvarende var sportens, som varede fra 19. december til 12. januar, og det er den længstvarende, man har haft.

Voigt (FP):

Der er flere ordførere, der har takket, ja, nærmest hyldet hr. Erhard Jakobsen, fordi han trak sin forespørgsel. Så vil jeg da gerne være den første, der beklager det. Jeg vil også gerne begrunde det og kan måske indskyde, at jeg bad om, at forespørgslen blev opretholdt, men det giver forretningsordenen ikke mulighed for.

Når jeg gerne ville have haft denne forespørgsel, er det, fordi det forslag, vi her behandler, ville jeg have fremsat som et dagsordensforslag. Det skyldes denne asociale, egoistiske og diktatoriske måde, hvorpå SV-regeringen sparker til et mindretal i udvalgene, og som betyder, at forslagene ikke kan komme til afstemning hernede i salen. For fru Grethe Fenger Møller må jo være klar over, at der ikke bliver afgivet betænkning over dette forslag, inden fristen udløber den 18. maj, og det vil sige, at vi ikke får en stillingtagen til denne sag, før folketinget tager på en 4 måneder lang sommerferie. Efter de udtalelser, der har været i dagspressen, ved vi jo, at der måske kan komme en konflikt allerede i næste uge.

Den kommunistiske ordfører sagde, at det kun var ganske få gange, der havde været arbejdsnedlæggelser, og fru Birte Weiss fulgte det op med at sige, at det kun inden for det sidste årti var sket fire gange. Der har nu siden 1971 været arbejdsnedlæggelser 10 gange ifølge Statistiske Efterretninger og årbøger, og hvad man nu ellers kan slå op i.

Det eneste positive, man kan sige om den konflikt, der lige har været, er, at man har fået at vide fra nogle af journalisternes side, at man Gud hjælpe mig vil til at arbejde ef-

ter reglerne, og det vil vi naturligvis fra fremskridtspartiets side sige tak for. Det kan måske være, at man får opfyldt formålsparagraffen om alsidighed, hvis man begynder at arbejde efter reglerne, så det skal de bestemt ikke klandres for.

Hr. Anders Nyholm, som er årsag til denne sag, har jo fine fornemmelser, og han vil ikke søge en stilling i en anden afdeling end provinsafdelingen. Nej, han vil have, at man skal ligge på knæ for ham og bede ham om at genindtræde i provinsafdelingen. Her har radiatorådet jo fået en helt klar tilkendegivelse fra generaldirektøren om, at det kan der naturligvis ikke være tale om, og jeg håber da, at hr. Erhard Jakobsen får ret i de betragtninger, han kom med tidligere på eftermiddagen, nemlig at her har generaldirektøren sandelig bukser på. Driftsledelsen står jo også efter de oplysninger, vi har fået i radiatorådet, fast på, at Anders Nyholm ikke kan fastansættes i provinsafdelingen.

Men hele denne sag viser jo klart, at det er umådelig vigtigt, at Danmarks Radios monopol bliver ophævet, og det mindste krav, man må stille til en monopoliseret nyhedsformidling, er, at den fungerer, og de, der er ansat i en monopolinstitution, kan ikke tillade sig at lave ulovlige strejker, ligegyldigt hvilke personalemæssige problemer der måtte være.

Jeg kan se, at min taletid er udløbet, og skal bede formanden om 30 sekunder.

Konsekvensen må være, at et flertal i folketinget, som jo har udtalt sig imod kulturministerens forslag til en ændring af radioloven, nu finder sammen i et positivt samarbejde, der kan bryde Danmarks Radios monopol, således at der kan oprettes et frit og uafhængigt radio og TV, hvor man kan være sikker på, at medarbejderne er loyale og ikke lader sig forblænde af nogle venstreorienterede tillidsfolk i Danmarks Radio. Anvisningen på, hvordan man kan bryde monopolet, og hvordan det kan køres, hvis der skulle være pengemangel – jeg tror personlig godt, det kan lade sig gøre ved reklamefinansiering – kan man få ved at læse kronikken i Berlingske Tidende i dag, hvor underdirektør John Lucas på en udmærket måde beskriver, hvordan det kan fungere i form af kabel-TV. Jeg skal lige sluttelig sige, at han siger, at Danmarks Radio er bureaukratisk, ensidig, kedsommelig og selvoptaget, og at statsmo-

[Voigt]

nopolet bør brydes. Jeg er helt enig med ham.

Første næstformand (Erlendsson):

Det er lettere for formanden at trække tiden lidt, hvis man ikke beder om det. De 30 sekunder, der blev bedt om, blev til 75 sekunder. Det gør jeg ikke om igen.

Tyroll (VS):

Jeg synes, man skal undersøge sagerne lidt mere, før man begynder at sige, at tolerance-tærsklen har været lav i den sag, der har været tale om her, og at man skyder fra hoften, før man overhovedet har prøvet nogen andre muligheder. Der er simpelt hen tale om, at man har prøvet alle andre muligheder. Der er tale om, at da man undlod det samråd, der skulle have været, henvendte man sig for at få et samråd igennem, men man skulle så op til højere poster for overhovedet at få det igennem. Det kom så igennem, men det blev en parodi af et samråd, som blev afholdt, for på trods af en enig indstilling fra de øvrige i Københavns Radio blev chefens mening trumfet igennem og det uden begrundelse. Man skal lægge mærke til, at det ikke har været muligt at få begrundelsen for, at der ikke kunne foretages en genansættelse, frem; end ikke i voldgiftsbehandlingen af sagen har det været muligt at få disse oplysninger frem. Så ligger der hele det forspil, der har været til situationen, som i allerhøjeste grad taler om, at det er en politisk forfølgelse, og at det også smager af organisationsforfølgelse; det er jo en tillidsmandssuppleant, det drejer sig om i dette tilfælde.

Med hensyn til at tage stilling til, om folk skal ansættes eller ikke ansættes, må man også lige have for øje, at det jo ikke var et ubeskrevet blad, der blev ansat på prøvetid i forbindelse med Anders Nyholm. Der var tale om, at han tidligere havde arbejdet ved Danmarks Radio i en samlet beskæftigelse på 1½ år, inden han blev ansat med et års prøvetid, så alt i alt skulle der faktisk have været ret så gode muligheder for, at man på det tidspunkt var klar over, hvilke evner den pågældende medarbejder besad. Men i mellemtiden har man altså forsøgt at forfølge politiske formål, som i øvrigt blev afvist i radiatorådet, omkring en udsendelse, og man

ville så ikke tage den advarsel tilbage, der var tale om.

Dette smager i uhyggelig grad af, at man faktisk dermed ville slippe af sted med at gennemføre berufsverbot i Danmarks Radio. Derfor er det faktisk ikke helt uden grund, at man fra medarbejdernes side har reageret. Man kan ikke bare stiltiende se på, at man foretager den slags ting og end ikke vil begrunde det ved vidneafhøring i voldgiftssager osv. Det er helt fantastisk, det, der rent faktisk er foregået her.

Erhard Jakobsen (CD):

Når hr. Tyroll taler om berufsverbot i Danmarks Radio, er jeg for en gangs skyld tilbøjelig til at give ham ret, men nok på en lidt anden måde, end han selv ville forvente det.

Jeg vil gerne sige, at det, der stiles klart imod, er – og det var hr. Tyrolls indlæg et bevis for, og det er det, vi vil bekæmpe, og det er det, det konservative folkeparti vil bekæmpe – at man vil skabe en medarbejdernes radio, hvor det er medarbejderne, der bestemmer, hvad der skal komme i programmerne, og hvor det er medarbejderne, der bestemmer lønvilkår, ansættelsesvilkår, og hvem der skal være chefer. Det er det, man prøver på, og det er det, vi alle sammen sætter ryggen imod, naturligvis også socialdemokratiet og mange andre. Det kommer ikke til at ske, og det er meget vigtigt at få det fastslået.

Jeg savner nogles stillingtagen til den anden side af sagen, som jeg rejste. For mig er nyhedsformidlingen én ting, men som jeg sagde, det kan man endda klare. Jeg skal imidlertid lige stille perspektivet op: hvad ville man sige til, om der tilfældigvis blev faglige møder og uro og ballade lige nøjagtig de aftener, hvor de tre største partier skal have deres EF-udsendelser foran EF-valget? Hvordan kunne man forhindre det? Der er ingen i dette land, der kan forhindre, at det sker, så længe vi ikke har en statslig nødtjeneste, der dikterer, at et organ uden for Danmarks Radio sætter sig på institutionen, når dens egne organer igen står magtesløse over for gadedrengepolitikken. Det var det, jeg forsøgte at bringe ind i debatten.

Der er to situationer. Der er nyhedsformidlingen, og jeg tror ikke, det er løst til-

[Erhard Jakobsen]

fredsstillende, men lad det være. Men den anden situation er, at nogle få mennesker kan forhindre, at politikernes kontakt med deres vælgere i afgørende situationer efter forgodtbefindende kan afbrydes. Hvad vil man gøre ved det? Det har jeg intet svar fået på fra nogen. Jeg synes nok, det skulle interessere det danske folketing.

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg kan tilslutte mig hr. Jens Møllers bemærkninger fra før om tolerancen. De svarede til det, jeg sagde i min ordførertale om, at der er en fantastisk proportionsforvridning i denne sag, som jo egentlig drejer sig om, hvorvidt Danmarks Radio har ret til at lede og fordele arbejdet, hvorvidt Danmarks Radio har ret til at ville fastansætte et menneske, der har været på prøveansættelse, eller man ikke vil, og så reagerer man altså med at sige, at der skal være sort skærm en hel uge. Det er jo en fantastisk overreaktion.

Så vil jeg gerne sige til hr. Tyroll, at når det konservative folkeparti har fremsat dette beslutningsforslag, er det ikke for at ramme en bestemt person. Det er, fordi vi ønsker at få fastlagt nogle principper om at få en ordentlig og en reel nyhedsformidling i Danmarks Radio, og fordi vi synes, at den aftale, der er indgået, er ganske utilstrækkelig.

Fru Birte Weiss spurgte, om jeg efterlyste en aftale. Nej, jeg ved godt, at der er indgået en aftale, men jeg finder, at den aftale er ganske utilfredsstillende, når man i henhold til denne aftale kan sige, at man klarer nyhedsformidlingen med at sende vejrudsigten og en enkelt efterlysning af en mand, der var forsvundet i Silkeborg. Så kan man jo ikke sige, at journalisterne har givet afkald på deres strejkeret. Der er jo ikke tale om en ordentlig nyhedsformidling, der er jo ikke tale om noget, som man kan sige betjener lyttere og seere på en tilfredsstillende måde.

Så vil jeg godt sige til fru Birte Weiss, at jeg har nok ikke overfortolket hendes indlæg sådan, at jeg opfattede det på den måde; at hun støttede det konservative beslutningsforslag, men det, som jeg fandt var vigtigt, var, at fru Birte Weiss erkendte det problem, at når Danmarks Radio er et monopol, har dette monopol også en særlig forpligtelse til at fungere, til at sørge for, at nyhederne kommer ud. Og så må jeg sige, at man må lige-

som vælge. Det kan ikke nytte noget, at man henviser til, at der kun har været 4 eller 10 strejker inden for det sidste årti. Hvis der er et monopol, skal der ikke være strejker, så skal der være nyhedsudsendelser. Man må vælge. Enten har man monopolet med en ordentlig nyhedsformidling, som fungerer 100 pct., eller også må man bryde monopolet. Vi vil helst det sidste, men så længe vi har monopolet, vil vi have rettet op på skævhederne.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Hr. Erhard Jakobsen kan jo være en omstridt personlighed. I dag tror jeg, han er en meget populær person her i salen, al den stund han har opgivet forespørgselsdebatten bagefter, og jeg vil da gerne deltage i takken, fordi han sikrer, at vi ikke overlapper tingene her og skal sige nogenlunde de samme ting to gange. Det synes jeg er at lette tingets arbejdsgang.

Jeg vil også gerne takke fru Birte Weiss og gøre opmærksom på over for hr. Voigt, hvis beklagelse over forespørgselsdebatten jeg må henvise til udvalget for forretningsordenen i folketinget, at jeg synes, det var væsentligt, at vi fik at vide, hvor mange konflikter og arbejdsnedlæggelser der har været. Der har oven i købet været 11. Der manglede jo den, som har været her sidst. Men det, der er det afgørende, er, at der har været fire af betydning. De andre har været ganske korte. Og det har ikke været journalister alene, det har også været fotografer, det har været teknikere, det har været alle områder inden for Radiohuset, og kun fire har haft en væsentlig betydning.

Jeg har naturligvis bedt driftsledelsen for Danmarks Radio om en orientering om konfliktens forløb, og jeg har fået oplysning om, at arbejdsstandsningen blandt journalisterne ved Danmarks Radio indledtes den 3. april 1979 kl. 16, og at den blev bragt til ophør den 6. april 1979. Den videre behandling af arbejdsstandsningen er indbragt for det faglige fællesudvalg under medvirken af opmand, og dette har holdt møde om sagen den 27. april 1979. Opmandens kendelse foreligger ikke på nuværende tidspunkt.

Selve konflikten er, som jeg har redegjort for tidligere i dag, afviklet i overensstemmel-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

se med den aftale, som er et resultat af den forhandling, vi havde her i tinget i 1978, og som er indgået af Danmarks Radios samarbejdsudvalg om sikring af nyhedstjeneste under konflikter. Vi må erkende, at der var én udsendelse, der svipsede, den berømte Radioavis, hvor der kun var en efterlysning og så vejrmeldingen. Om det er en svips, eller hvad det er, er noget, som jeg synes at Danmarks Radios driftsledelse også må undersøge.

Ifølge aftalen, som i øvrigt er nedfældet i cirkulæret, som er nævnt, sikres arbejdsudvalget det nødvendige program- og teknikmandskab til en reduceret nyhedstjeneste ud fra, hvad der betegnes som normale nyhedskriterier. Og her vil jeg da gerne sige én ting: det er ikke nok alene med journalister; der er også teknikken i hele den sikring, der skal være for at kunne bringe ting igennem. Om det så kan gøres med tjenestemænd er et problem, som man kan tage op. Vi har jo problemet andre steder. Vi ved f. eks. inden for P&T, hvilke problemer vi har nogle steder i den henseende. Der er altså flere arbejdspladser, hvor disse ting må overvejes, og hvor man må gøre op: hvad er ekstraomkostningerne i forbindelse med alt dette, for det er en hel række ting, der så kommer til at høre sammen i en fast forbindelse?

Så vil jeg sige, at i denne forespørgselsdebat, som nu er blevet til et forslag til folketingsbeslutning, blev der spurgt, hvilke initiativer regeringen agtede at tage for at sikre en uforstyrret nyhedsformidling i Danmarks Radio. Om de aftaler, der i dette spørgsmål er truffet af Danmarks Radios driftsledelse, vil jeg sige, at jeg anser det for meget vigtigt, at Danmarks Radios driftsledelse klarer sådanne problemer selv med den mindst mulige indblanding fra regeringens side.

Hr. Erhard Jakobsen nævnte én ting, nemlig at han nærede ængstelse for, at de politiske partier forhindres i at præsentere deres synspunkter i medierne forud for EF-Parlamentsvalget. Det vil jeg gerne svare på. Jeg mener ikke, at det kan forhindres. Efter hvad der er oplyst for mig, kan det gøres på tjenestemandsbasis. Der, hvor der kan komme til at ske noget, er ikke på journalistsiden, men i givet fald på teknikersiden. På journalistsiden kan det gennemføres på tjenestemandsbasis uden nogen vanskeligheder. Det synes jeg er væsentligt.

Jeg skal ikke gå længere ind herpå, men bistå hr. Erhard Jakobsen i at forkorte diskussionen her og blot sige, at jeg vil da gå ud fra, at Danmarks Radios driftsledelse som tidligere også læser denne diskussion og lægger sig på sinde, hvad der er blevet sagt. Vi har jo alle muligheder for i Danmarks Radios driftsledelse at rejse spørgsmål og sige, at nu er der sket det og det i folkettinget. Er der nogle ting, der kan blive bedre? Er der noget, vi skal overveje? Her er jeg helt enig med hr. Jens Møller, der også var inde på den tanke. Jeg tror, det er på den måde, vi skal gøre det. Når vi tager disse diskussioner om Danmarks Radios forhold her i tinget, er det meningen, at man i Danmarks Radios radiatoråd skal følge tingene op først og fremmest.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg var selvfølgelig vældig glad for ministerens forsikring om dette med tjenestemændene, for det var jo noget af det, jeg havde håbet på, men når jeg føler mig usikker, er det, fordi jeg i radiatorådet har rejst problemet, om man ved hjælp af tjenestemænd kunne sikre sådan og sådan, og da fik jeg det svar, at det kunne man ikke, og man ville meget nødig ind i en drøftelse.

Derfor siger jeg: lad os få det ud af radiatorådet, for jeg forstår godt, at radiodriftsledelsen, som er forhandlingspartner med medarbejderne, er i en særlig penibel situation dér. Og da er det, jeg mener, at vi som folkevalgt forsamling må komme og stille vore krav. Os må man under ingen omstændigheder kunne sætte ud af spillet. Men jeg er kun glad for, at ministeren åbner for diskussionen i den retning, at det kan drejes i den retning. Det var det, jeg fra starten ville med min forespørgselsdebat, og jeg er sikker på, at det konservative folkeparti ikke tager mig det ilde op, at det også indgår i dette, for vi ville jo noget med at sige til regeringen: der må gøres noget.

Jeg kan altså erklære mig tilfreds med, at ministeren også mener, at her må vi nok diskutere videre på et eller andet tidspunkt, men ikke i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Forespørgsel til statsministeren:

Forespørgsel af Erhard Jakobsen (CD), Bollmann (CD), Brusvang (CD) og Melchior (CD):

»Hvilke oplysninger kan statsministeren give om konflikten i Danmarks Radio, og hvilke initiativer agter regeringen at tage for at sikre befolkningen en uforstyrret nyhedsformidling?«

(Forespørgsel nr. XXV. Anmeldt 5/4 79. Fremme af foresp. vedt. 19/4 79).

Første næstformand (Erlendsson):

Denne sag udgår af dagsordenen, idet forespørgslen som tidligere meddelt af forespørgerne er taget tilbage og dermed er bortfaldet.

Der var herefter ikke mere på dagsordenen.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Erlendsson):

Medlemmer af folketinget *Bollmann* og

Erhard Jakobsen har meddelt mig, at de på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor de anmoder om orlov fra og med den 8. maj 1979 samt om, at stedfortræderne må blive indkaldt.

Kulturudvalget har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om ændring af lov om teatervirksomhed. (Børneteater og opsøgende teater). (Lovforslag nr. L 156).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget om offentlige arbejder har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om ændring af lov om Københavns lufthavnsvæsen. (Lovforslag nr. L 209).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Med skrivelse af gårs dato fremsender handelsministeren eksportkreditrådets beretning for finansåret 1977-78. Eksemplarer er omdelt i meddelelsescentralen og fremlagt i læseværelset.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Markedsudvalget (2/5 79):

Udtræder: H. C. Hansen

Ny stedf.: Uwe Jensen (Ribe a.)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 4. maj, kl. 11.00.

Angående dagsordenen henviste første næstformand til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.47